

AZ ELŐFIZETÉS ÁRA:
Egy évre . . . . . 8 korona.
Fél évre . . . . . 4 korona.
Negyed évre . . . . . 2 korona.
Egyes szám 10 fillér.

MAROS

HIRDETÉSEK ÁRA:
Egyszeri hirdetés soronkint
20 fillér. Többszöri 16 fillér
Apró hirdetés egy szó 4 fill.
Nyilttér sora 30 fillér.

POLITIKAI LAP

SZERKESZTŐSÉG:
Deák Ferenc-utca 1609.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DR. ORMOS EDE

KIADÓHIVATAL:
Gaal László, Főtit.

A földmivelésügyi program.

Lapunk vezető helyén a múlt alkalommal a kormány kereskedelmi programjával foglalkoztunk. Ismertettük s bíraltuk. Ráműtöttünk azon hibákra, melyekben ezen ország kereskedelmi politikájának jövő évi irányítása szenved. Ma, midőn a képviselőházban a földmivelésügyi tárca költségvetése tárgyalódik, annál inkább megteszük, hogy ismertessük és bíráljuk, mert tudva levőleg ma még mindig agrár állam vagyunk és az egész ország helyzete függővé van téve egy-egy esetleges jó vagy rossz terméstől. Ép a helyes agrár politika egyedüli célja volna, hogy kiragadja magát középkori ódiságából s az ipar és kereskedelemmel karöltve, az ország gazdasági képét teljesen moderné átalakítsa.

A most folyó költségvetési tárgyalásnál nem látjuk kidomborodni ezt. Ellenkezőleg tapasztaljuk, hogy e teren is a régi kerékvágáson halad az ország kormányzása. Sőt azt vesszük észre, hogy ezen a téren a lehető legnagyobb reakció uralkodik.

Azt hisszük aki figyelemmel olvasta Darányi programját, észre ve-

hette, hogy az nem egyéb mint a latifudiumok, a nagybirtokos osztály s általában a kötött birtokok védelme. Általában nem elégíthet ki egy modern gondolkozású embert sem, midőn azt látja, hogy a földmivelés, melynek modern irányba való terelése külföldön átalakította az illető államok gazdasági életét, nálunk még mindig a kezdetlegesség korlátaival veszi körül magát.

Az a program, melyet Darányi a képviselőháznak bemutatott, magán viseli a feudáluralom jóváhagyásának a nagybirtok fenntartásának s végül a szegény emberek pusztulásának bélyegét. Pedig a nemzetfenntartó osztály ép a szegény földműves osztály, ez a szorgalmas osztály az ő keserves munkájával tartja fenn a nemzetet. És ennek az osztálynak ebben a hazában olyan a helyzete, hogy fele itthon elpuszul, másik fele pedig kivándorol. Ilyen politika mellett nem is csoda. A jelenlegi földmivelésügyi kormánynak a munkásság érdekében állítólagosan hozott törvényeire csakugyan nem illik más jelző, mint a „rabszolga törvény”. Ilyen törvényekkel pedig kormányozni csakis a mánásoknak lehet, akik kérlelhetetlen zsarnoksággal hajtják igájukba a munkásokat.

A költségvetés tárgyalása minket csanádiakat annyiban is érdekelt, mert a vita folyamán szó esett a mezőhegyesi állami birtokról is. Nem kell arról írunk, hogy a mai nemzetgazdaságtani tudomány elitéli sőt károsnak tartja ilyen nagy állami birtokok fenntartását. Minden józan gondolkozású ember belátja ezt. De bizonyít az ilyen nagybirtok fenntartása ellen az a tény is hogy jövedelmezősége vagy egyáltalában semmi, vagy pedig 1—2 percent körül varial. Ez a tény maga a legfényesebb bizonyítéka a nagybirtok tarthatatlanságának. A nagybirtok mint azt a mezőhegyesi uradalom számadásaiból láthatjuk nem jövedelmez és nem is jövedelmezhet, mert a gazdálkodás ilyen nagy birtoknál nem történhetik intenzív, hanem csak is extenzív. Mégis mikor egy honatya felszólalt a mezőhegyesi uradalom tételénél az uradalom fenntartása ellen, a minister ki ebben az országban mereven ragaszkodik a latifudiumok fenntartásához s terjeszkedéséhez, felszólalt s védte a latifudiumot és a nagybirtokot. Ott pedig ahol ez a hitbizomány létezik ott a munkásságnak el kell pusztulnia.

Amit egyáltalában elítélünk s elítél minden ember a kiben józan gondolkozás van, az a földmivelésügyi

A „MAROS” TÁRCAJA

A csapodár jutalma.

Azt a közmondást, hogy minden ember a saját szerencséjének kovácsa, a férfiakra lehet csak alkalmazni, mondta egy barátom, mikor az elmúlt héten együtt himezgetve egy férfi rokonának kalandos életéről beszélgettünk.

Némely esetben a nőkre is alkalmazhatjuk, feleltem, s ha kételkedel ennek valódiságában, mindjárt meggyőzlek, ha türelemmel végig hallgatod, a mit el akarok mondani.

Csupa fül vagyok, volt a felelet, mire mindketten letettük kezimunkáinkat, mivel már erősen alkonyodott; ekkor az alábbi történetet beszéltem el.

Két esztendővel ezelőtt, egy dunántúli városkában hosszabb ideig voltam egy távoli rokonom vendége, hol megismerkedtem egy gyönyörű arcú, magas termetű, rendkívül fess leánnyal. Vasárnap este volt s egy híres cigánybanda jött T . . . városkába, hol akkor folytak a szokásos nyári löversenyek. Huzták a cigányok körömszakadtáig a szebbnél szebb magyar nótákat. Sirt és kacagott a hegedű. Igyekeztek kedvében járni a versenystálló tulajdonosoknak, mert ugyan csak szórták a pönt; isznak és mulatnak ilyenkor előre, a nagy siker reményében.

A „Nagy Szálloda” kertjében egy óriási plátán alatt, terített asztalhoz ült egy há-

rom tagból álló társaság. K. Gabriella, az én gyönyörű ismerősöm, az arca olyan volt mint a fésző rózsabimbó, sötét barna haja az arcába fésülve, mi által még jobban érvényesült arca szépsége; kíséretében volt egy nyomorék, sánta, torz arcú férfi, kinek látására összeborzad az ember és kénytelen elhinni, hogy az ember a majomtól származik. Ez a szörny, a szépséges hölgy fivére ki egyéb garde dam hiányában, mert a leánynak nem volt anyja, mindenüvé elkíséri hugát. Megjegyzem még, hogy egy ügyetlen ügyvéd irodájában körmöl és szolgai teendőket is végez havi 30 forintért. A kis társaság harmadik tagja, egy vézna, beesett arcú, szikár termetű, csunya, szőke ügyvédjelölt, Nemes Lajos, egy szegény vinklsneider egyetlen lump fia. Önkénytelenül felkiáltottam ezt a furesa kis csoportot szemlélve: Hogy tud ez a szép leány ilyen emberekkel egy asztalnál enni! Mire a mi társaságunkban levő fiatal hírlapíró azt a kijelentést tette, mi szerint ez az én általam annyira csodált hölgy nem érdemli meg, hogy az Uristen ilyen szép külsőt adott neki, olyan csapodár.

Látja nagyság azt a szép, fess barna fiatal embert, aki a bejárat mellett levő asztalnál egyedül vacsorázik? ezt csalta meg Gabriella pár hónappal ezelőtt. Szántó Elemér a neve, törekvő bankhivatalnok. Már régen járt a leányhoz, kit a rajongásig szeretett; meg is kérte, csak azt várta, még több fizetése lesz, hogy nejjének kényelmet biztosíthasson.

A városban mindenki jegyeseknek tekintette őket. Ekkor jött haza a fővárosból Nemes Lajos a nyári vakációra. Megtetszett neki a leány, megismerkedett vele, de mivel tudta, hogy Szántó Elemér komoly szándékkal jár a leányhoz, csak titokban találkoztak. — Hja! sok gonosz ember él a földön. Besugták Szántónak az esetet. Eleinte azt hitte, irigylik tőle a leányt, de azért folyton gyanakodott.

Történt, hogy egy régi, kedves iskolatársa felkereste Szántót a bankban. Epen levelt küldött cselédjével Gabrielle, melyben értesíti Szántót, hogy férjnél levő nővére, ki a fővárosban lakik, súlyos beteg, neki rögtön utaznia kell, ezen az uton vesz hát bucsut tőle. A boríték természetesen meg volt címezve, szép álló irással. A jóbarát mit sem sejtve fölkiált: ez az irás ingatag jellemre vall. Szántónak több sem kellett. Most már épenséggel nem volt nyugta. Alig várta a hivatalos óra végét, rohant az utcára. Ment, bolyongott cáltalanul, maga sem tudta mit tesz. Első felindulásában arra gondolt, hogy megöli a leányt, de aztán nyugodtabban kezdett gondolkodni. Elhatározta, hogy nem sieti el a dolgot, hanem utána les a leánynak.

Miközben így tündött, nagyon besötétedett, éhes is volt, elment tehát a vendéglőbe vacsorázni. Étkezés után elment Gabrielláék lakása felé, gondolta, hogy a leány apjától, vagy bátyjától valami igazságot ki kényszerít.

kormányának szerencsétlen szövetkezeti programja.

A szövetkezetek abban a formában melyben ma fennállnak, nem felelnek meg legkevésbé sem hivatásuknak. Felekezeti gyűlés az alapjuk s végül vagyoni bukás a végük. Sok existenciát tönkre tesznek s az államot jelentékeny összegű adójövedelem elmaradásával károsítják. Még is ragaszkodik a kormányzat terjesztésükhöz, dacára annak, hogy a mai viszonyok közepette és a mai formájukban létjogosultságuk nincs. A parcellázásról mondott nyilatkozatai sem elégíthet ki senkit, ki meggátolni óhajtja a kivándorlást ezáltal. A parcellázás ma úgy történik, hogy a vevő rendszeren tönkre megy általa. Ugyanis minden parcellázásnál egy-egy csoport alakul kizárólag tőkésékből kik a nép földéhségét fölhasználva a parcellázásoknál óriási hasznot vágnak zsebre. A föld értéke az ilyen parcellázások folytán napról-napra oly ár-emelkedést mutat, mely indokolatlan. Elvégre a föld értéke nem emelkedhet ma már. Értékesebb napról-napra csak az emberi munka lesz. Épp ezért a parcellázásokat az államnak kéne kézbe venni. Nem pedig tűnni, hogy gomba módon szaporodjanak a parcellázó bankok.

A mezőgazdasági munkás kérdésről ovatosan hallgatott az ezerholdasok védszentje. Ha néha-néha elejtett is egy-egy szót az sejtetni engedé, hogy a mezőgazdasági munkás kérdésben a kulipán miniszter álláspontja a legsötétebb reakció. Nem is szükséges, hogy maradi gondolkozású emberek foglalkozzanak e kérdéssel, melyet meg sem értenek, és így nem is méltányolhatnak. Ez a kérdés ma-

Szép, valóban szerelmeseknek való, holdvilágos est volt. Szántó gyors léptekkel haladt előre, de a ház közelében hirtelen megállt. Első pillanatban azt hitte megőrül, nem akart hinni szeméinek; ott állott előtte az imádott leány teljes szépségében, a kutyafejű, csuf Nemes Lajos hévvel ölelte át karsu derekát, s a csókok özönével borította a gyönyörű kis eper ajkát, a csodás kék szemeket, az arcát, a haját, melyet annyi izléssel tudott elrendezni a szép hütelen. A nyitva felejtett kapun mindent látott; világos volt, a levél, melyben hirtelen elutazását jelentette, csak eszköz volt ahhoz, hogy őt távol tartsa magától, hogy zavartalanul találkozassék Nemessel, ezzel a haszontalan lump fráterrel, s mind ezt csak számításból tette, mert úgy gondolta, ha ezt megfogja, mint ügyvédnél több kényelemben lesz része, mintha hivatalnok felesége lesz.

Szántó nem rohant be, hogy megfojtsa a leányt, vagy a csábítót, noha szét morzsolhatta volna őket olyan erőre érzett magában az amugy is erős, magas férfi. Nem akart regényhős lenni. Szomorúan, testben, lélekben összetörve ment el ettől a háztól, hogy soha többé vissza ne térjen oda. Kibábrándult örökre a nőkből.

Eddig az újságirótól hallott történet.

Most pedig úgy hallom Nemes kész ügyvéd, irodát nyitott, s jegyben jár egy orvos gazdag, csunya leányával. A szegény Gabriella, kinek semmi hozománya, megfogott, megcsunyult és egyáltalán senki sem érintkezik vele.

gától érik meg, s maga fogja aratni gyümölcsseit, mely azonban az ezerholdasoknak s mágnásoknak nem lesz kellemes. Hiába minden erőlködés, a mezőgazdasági munkások diadala a latifundiaumokkal szemben biztos, s csak nagyon rövid idő kérdése.

A földmivelésügyi miniszter erdőpolitikájáról csak annyit irhatunk, hogy zug, zug az erdő, pedig most nem is Feilitsch a darabont a miniszter. Ez a programja a földmivelésügyi miniszternek, melyet mi csak részben vázolhatunk. Ennek a programnak helyeselt a képviselőház többsége. S ennek az áldatlan programnak szavaztak meg egy csomó milliót a nép s a munkás osztály képviselői.

BUNKÓ.

Az utolsó órákban.

Az eltévelyedéstől, az egyenes irány elhagyásától lelke szilárdsága, a cél ismerete által megvédett tanító emeli fel e sorokban az utolsó órákban, még egyszer szavát, hogy kimutassa a tanítóság igazát, helyreigazítsa a tévedéseket, precizírozza a követeléseket, kérdést tegyen a tudnivalók iránt. Ismét mondom az utolsó órákban, mert a közoktatási költségvetés tárgyalása ugyszólván órák kérdése.

A kérdés a beszédekben és a sajtóban is nagyon eltolódott eredeti helyéről. Nem azt vitatják már, mennyi fizetés illeti meg a magyar néptanítót, hanem azt, hazafias-e még a tanítóság, nem lesz-e szocialista (mint ha az fetétlenül kizárná egymást).

Sőt a három legmagasabb állású kegyelmes urak sem tudtak e kérdésben hasonlóan szólni. Gróf Apponyi közölte miniszter ur azt vágja arcunkban; ne kérkedjünk hazafiasságunkkal!

Ezzel szemben Polónyi igazságügyminiszter ur azt mondja: (Bizzanak önök a függetlenségi pártban és legyenek hívek a hazához, ne engedjék magukat az internacionális szocializmus karjai közé ragadtatni.

Egyik mondja: (ne kérkedjünk hazafiasságunkal), másik kér: (legyünk hazafiak.) Mik legyünk hát? Kinek ezer holdjai vannak a haza földjéből, annál lehet nyomorult kérdés a hazafiasság, de akinek nem jutott több (az is kegyelemből) melyben leroskadt teste foszló hulláját földelik és mégis ragaszkodik a hazai rögöz, melyet talán ősei vére öntözött és melynek részét apái hazafiassága által vesztette el (míg mások az árulás bündijául bírják) az ilyen pária valóban igaz hazafi, ennek nem a telekkönyvében, de szíve legbensejében van a haza szerelme. És ha az ilyen ember tanító pedig a legtöbb tanító ilyen, akkor annak munkássága felér legalább tíz excellenciás semmittevésével, melynek díja: kitüntetés, óriási fizetés és 3 év multán 16 ezer korona nyugdíj.

Helyreigazítandó az a gróf Apponyi által első sorban hangsúlyozott kijelentés, hogy a tanítóság kenyérharcát a haladók és a nemzet ellenségei sorából szitják s a magas helyről jött szavakat sorainkban is közlik hangoztatni — Isten tudja, mi indokból — midőn van, aki mondja, hogy (erre a

kormányra üvöltöttek, mely segítőkészét már kinyújtotta). (Mikor nyújtotta ki a tanítóhoz?)

A tanítói fizetések kérdése tisztán belügyi kérdés, hol a kormánynak teljesen szabad keze van. Sajnosan nélkülözötte a tanítóság, hogy a trónbeszédben erről az égető kérdéstről szó sem volt s minden különösebb indok nélkül is hareban állottunk volna az 1904. évi egyetemes tanítói gyűlés határozatainak fölterjesztésével, melyet az abszolút kormánytól (pedig szívesen vette volna, sőt programjában sokat ígért) éppen megrovott hazafiasságunk miatt be nem nyújtottunk. A különösebb indok, mely határozottabb cselekvésre buzdított engem, — (ki e mozgalomnak, dicsekvés nélkül mondom, de tagadhatatlanul kezdeményezője voltam) egyfelől azon méregdrágaságban van mely maholnap még 1000—1400 korona fizetés metlett a kenyeret is alig juttatnak asztalunkra; másfelől a kormány azon tényében, hogy a nem állami közép-, felső-, nép-, polgári iskolák és még a szerzetes-rendek tanintézetei tanáraiknak fizetését 1906 július 1-jétől az államiakéval egyenlővé tette és csak rólunk, a legkoldusabbakról, de a nemzet fennmaradása érdekében legfontosabb munkát végzőkről, tanítókról feledkezett meg.

Ezekben van az indok és nem másban. Én haladóparti embert nem is láttam, látni sem kívánok. A kormány általános politikája iránt bizalmam van; e hazát, bár nekem munkámért csak levegőt és silány kenyeret ad, Isten után helyezem; törekvésem nem a hizelgés útján biztosítható egyéni érdek kielégítése, hanem az összes hazafias tanítóság tisztességes megélhetésének biztosítása s ezzel a nemzeti kultúra megteremtése és minél magasabb színvonalra való emelése.

Tehát hogy hangosabban beszélünk, nem üvöltés, mert ha ez az, úgy azt tettük 1893-ban is, hanem a mellőztetésének s munkája értékének tudatára ébredt tanítóság férfias szava. Lehet-e ezen csodálkozni, midőn mi csak 1400 korona alapfizetést kérünk és a földmunkások éppen egy hét előtt megállapodtak, hogy 1430 koronán alul évi szolgálatot nem teljesítenek.

A közoktatásügyi miniszter ur elismerő szavait nem idézem ismét, de a főkielentést ideiktatom: (Mint hogy a községi és felekezeti felső nép és polgári iskolai tanítók (tanítónők) a közművelődés és nemzeti nevelés érdekében a tanítás terén ugyanoly fontos feladat betöltésére hivatván mint az állami iskolák tanerői stb. ezért ugyanezon fizetést kapják államsegélylyel, ahol nem bírják a fentartó testületek.

No, uram! Ennek állani kell a népiskolai tanítókra is.

Egységes képesítés, egységes fizetés! De ha valaki magyar nemzeti szempontból kifogás alá esik, annak semmi, sőt ki kell dobní az iskolából is.

A magyar állam 1000 milliós költségvetéséből minden tényezőnek jut, csak a tanítóknak nem. Tezsék csak megnézni a miniszterelnök 4600—1906. sz. rendeletét, mely a négy polgárit végzett irnokoknak biztosítja az 1400 koronát, de az állami tanítóknak csak 1000 korona alapfizetést, tessék csak olvasni e szavakat: Az 1906. évi költségvetést a törvénytelen kormány állította össze, ott a kormány irányzata még nem domboro-

dik ki, de az 1907. évi költségvetést már ezen foglalkozásomnak (t. i. a tanítói fizetés emelése) már fogható jeleit fogja adni. Ezt Apponyi gróf mondotta jul. 6-án. Az 1907. évre fel van véve az állami tanítók részére 280 ezer korona. Kérdezzük, mi ez? Fogható jel? Becsapás? Ugye ez? Hát a nem állami tanítók nem állami funkciót végeznek? Ezeknek osztályrésze legyen a papi uralommal mérgezett nyomor. Ezt nem várja senki az új korszak embereitől a vezéreitől.

Az első és fődolog tehát, hogy Magyarországon minden magyar tanítónak kezdő fizetése egyenlő legyen — tekintet nélkül az iskola jellegére — és ne lehessen kevesebb, mint a hasonló iskolai végzettségű állami tisztviselőké.

Van még több dolog melyeket nem tudunk, nem ismerünk, pedig tudunk és ismernünk kell.

Apponyi gróf hosszú politikai pályáján egyet nagyon megtanult: A taktikát. Hangoztatja, hogy a tanítói fizetés terén „nem fogunk elmaradni a művelt európai államoktól.“

Melyiket veszi műveltnek? Mennyi fizetést és mikor ad? Ezekre kérünk feleletet minél előbb.

Legyen vége a bujkálásnak.

Miért nem mondja a minister ur, mit akar? Mennyit akar adni? És mikor folyósítja azt?

Mert ha e tekintetben a költségvetés tárgyalása alkalmából határozott kijelentést nem kapunk, még csak akkor kezdődik a tanítóság „forrongása“, akkor lesz teljes az „elkeseredés“, akkor kezdődik az igazi „szervezkedés“, amely szociális alapon lesz, de úgy, hogy minden becsületes magyar ember, aki a nemzet lenyugózott párját, szellemi proletárjait becsüli mellé állhat, ez lesz „a magyar nemzeti szociális párt“ megalakulása, melynek főfeladata leendő a képviselő urak hibátlanságát és a nemzetet, illetve a népet, a néptanítók munkájának semmibe vételével beállott meg nem becsülését: a bizalmatlanság kimutatásával viszonozni.

Ezért olyan férfiak mint dr. Benedek János, dr. Nagy György, Rátkay László, Sümegi Vilmos stb., a kik mostanában a legnyiltabban állottak igaz ügyünk védelmére kérjük: nyujsák be határozati javaslat alakjában az 1904. évi egyet. gyűlés a tanítói fizetés ügyében hozott határozatát a képviselőházban. Ne engedjék magukat frázisokkal, ígéretekkel megtéveszteni, kérjenek névszerinti szavazást, legalább megismerjük embereinket.

Urak ott főt! Még csendes minden, a minister urnak nem sikerült a tanítói fizetés adóvali rendezésének rémével a népet ellenük lázítani, így reméljük sikerül nekünk a nép milliókat a néptanítók ügyének megnyerni.

És akkor nem lesz csend és nem lesz béke, mert 30 ezer néptanító a nép millióinak nevelője nem nyugodhatik addig, míg a nép művelődését a tanítók nyomorban tartásával akadályozni látja. Nem letiporni, anyagilag megölni, vagy öngyilkosba kergetni kell tehát a tanítóságot, de lehető jóléthe hozni és felemelni.

A tanítóság elégedetlensége és elkeseredése kimondhatatlan következményekkel

jár. A törvény revízióig nyugodtan várunk ha már most biztosítanak arról:

1. Mennyi lesz a fizetésünk?

2. Mikor tétetik folyóvá?

3. Egyenlő lesz-e minden hazafias tanító alapfizetése?

4. Betudatik-e eddigi szolgálatunk? Vagy az a szentelen gyalázattörténi, mi a korpótlékkal történt, hogy mostantól kezdve számítják a szolgálati időt, mintha eddig nem is a hazát szolgáltuk volna.

Hej, az anyagi nyomoruság szélén, kétségbeesetten tántorgó idősebb tanítók, ha ebben is csalódunk, úgy minden, (tessék figyelembe venni!) minden eszközt, mely a törvény keretén belül van, megragadunk jogaink megvédése, megérdemelt kenyerünk megnyerése érdekében.

Nemzeti kormány! Ugy látjuk, mi, szegény páriák, hogy ott fön csak a cégvezetők és a külső tábla változott; bent a portéka a régi, az elavult.

Rövid időn megtudjuk, nem tévedünk-e?

Városi közgyűlés.

Makó város képviselőtestülete tegnapelőtt és tegnap tartotta rendes havi közgyűlését. A közgyűlés tárgysorozatát már előző számunkban ismertettük. Ma beszámolunk olvasóinknak a közgyűlés lefolyásáról. Meg kell jegyeznünk, hogy az érdeklődés a gyűlés iránt oly nagy volt, hogy a városi képviselők majdnem teljes számmal megjelentek. Szép, szép, csak mikor a képviselők nagy számmal jelennek meg; nagy számú a hiába való felszólalások száma is. Aki eljön a gyűlésre, abban a hiszenben van, hogy ott akár mit is, de beszélnie kell. Ép ezért aztán a közgyűlési terem csak úgy viszhangzik a sok értéktelen és hiába való beszédtől. — A most lefolyt közgyűlést a polgármester betegsége miatt Bakos Ferenc városi főjegyző vezette. — Ha a tárgysorozatot végig nézzük, szinte elbámulunk azon a szapora hosszú sorozaton, mely mindazon által nagyon másodrendű érdekeit képviseli a városnak. Itt van mindjárt a Nagy István indítványa. — Ezen indítvány értelmében a városi adótisztviselők eltiltatnak az önkéntes tüzoltó egyletben viselt minden tisztségtől.

Ezen indítvány ellen és mellett jobb ügyszó méltóan, folyt a szóharc. Az indítványt elfogadták. Nem vitatkozunk e felett. Megjegyezni csak annyit kívánunk, hogy nagyon jó volt az, hogy a városi tisztviselők is működtek a tüzoltó egyletben. Ha tüz keletkezett, mindjárt kéznél voltak a tüzoltó szerelvények és hozzá az emberek, még pedig a kellő intelligenciával bíró emberek. De hát ha a városi bölcsek így látják jónak, legyen így.

Tárgyalódott nagy érdeklődés közepette Kökényessy Géza indítványa, a sóház utcai sertés piacot illetőleg. Mi a sertés-piacról, illetve annak odiszseájáról, már több ízben irtunk, sőt egy cikkünkben világosan rámutattunk arra, hogy városunknak a sertés-piacból keletkező s eredő összes kellemetlenségeknek mi az oka, s ki az okozója. Erről az ügyről tehát nem irunk s vele nem foglalkozunk. De annyit azonban nem hallgathatunk el, hogy Makó városának addig

sertés-piac nem lesz, míg a polgármester felterjesztései ez ügyben színigazsággal meg nem íródnak.

Az iskolaszéki tagokat választotta meg ezután a képviselőtestület. Az iskolaszék névsorát itt adjuk: Berényi József, Dózsa Sámuel, Mágori Sámuel, Dr Bán Zsiga, Dr Dózsa Lajos, Dr Dózsa Ferenc, Joó Márton, Balogi Pál, Madzsar Gusztáv, Fűrge Mihály, Diószilágyi Sándor, Poór Endre, Baló Benedek, Tokár Andor, K. Szabó József, Lakatos Pál, Kökényessy Géza és Justh Gyula. A választás titkos volt. Megjegyezni valónk csak annyi, hogy a névsorban kevés s csak egyetlen egy tanférfiut látunk. Már pedig egy iskolaszékben helye volna egy pár tanférfiúnak. S városunk a tanügy terén tapasztalt és megöregedett kiváló férfiakban nem szegény.

A közgyűlés jóváhagyta a tanács intézkedéseit a szegényménház élelmi szükségleteinek szállítását és a városi előfogatozást illetőleg. A mennyiben az előbbire nézve Trájer Annával, az előfogatozásra nézve pedig Dániel Ignáccal kötött 3 évre szóló szerződést.

A rendőrök drágasági pótlék iránti kérényét a közgyűlés hidegen elutasította. Bizony nem kell e helyen külön is megírunk, hogy e kérelem milyen méltányos és jogos volt. Ezek a szegény rendőrök, kik 25—30 forintból tengetik életüket, ebbe a nagy drágaságban bizony kívannak téve a legnagyobb nélkülözéseknek. De hiába minden érv, a közgyűlés nem szavazott meg egy fillért se ezen nemos célra, lett volna csak szó holmi *járdaköltség* visszafizetéséről, bezzeg a képviselő urak engedékenyebbek lettek volna.

HIREK.

— **Etetés.** Sok az eszkimó kevés a főka. Ennél fogva el kell tenni láb alól az embereket, hogy annál több kövér falat jusson a többi éhesnek.

Lukács György bátyánk hosszú esztendőket óta tölti be becsülettel a törvényhatósági utbiztosi állást s feladatának pontos teljesítésében soha sem érte még gáncs, de annál inkább elismerés, hogy a fáradhatatlan öreg ur nehéz, fizikai munkáját mindig dicséretreméltó buzgósággal elvégezte.

Ami a nemzeti korszak új fiakat adott a közszereplésnek, s a haza önzetlen szeretetének katonái a helyzet urai lévén, minden ijukat-flukat s retye-rutyájukat ellátják jó állásokkal, kiüldözve a kiszemelt hivatalokból a régi embereket. Hogy megyénket is mennyire elárasztotta egy család, az ország-szerte közismert s ime még mindig akad a családnak egy foglalkozás és keresetnélküli tagja. Nosza, lesz állása is, jó fizetéssel. A szegény Lukács Györgyöt lemondattja a főispán, öreg már, hadd menjen — hogy beültesse utbiztosnak egyik rokonát, aki az új korszak konyhájából még mit sem kapott.

— **Közigazgatási bizottsági ülés.** Csánádvármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta rendes havi gyűlését. A gyűlésen melyen a főispán elnökölt, megjelentek: Hervay alispán, Dr Dózsa Sámuel főügyész, Tarnay Ivor, Szűcs János, Schaller József

Haász Sándor stbiek. — A közigazgatási bizottság legelőször kegyeletes szavakban emlékezett meg a napokban elhunyt tanfelügyelőről. Kimondotta, hogy érdemeit jegyzőkönyvbe iktatja s az elhunyt özvegyéhez átiratot intéz. Foglalkozott ezután a bizottság az alispán rendes havi jelentésével, melynél különösen az árvaházról szóló jelentésnél keletkezett hevesebb vita. Ami megyénk socialis mozgalmait illeti, e hóban jelentéktelenek voltak. A cukorrépa kiszédesének alkalmazott munkások kértek béremelést, mit meg is kaptak. Ugyancsak a mezőhegyesi cukorgyári munkások béremelést kértek, mit szintén megkaptak. A munkások házak építéséről szóló jelentés kielégít bennünket, mert az építési előmunkálatok annyira előhaladtak, hogy tavasszal a rendes építkezés kezdetét veszi. Sőt a törvényhatóság példájára több község saját erejéből fog munkásházakat építeni.

A megyei kórházról szóló jelentésben hallottuk, hogy a kórház szükségletei a rendelkezésére álló költségvetésben fedezetet nem talált, ép ezért szükségessé vált, hogy a kórházi ápolási díjak napi 10 fillérral fel-emeltessenek. A belügyminiszter ezen határozatot jóváhagyta s így ezen pótdíjak terhére egy kölcsön fog felvételni, melyből a kórház szükségletei fedezetet nyernek.

A pénzügyigazgató jelentését, mely szerint az elmúlt hónapban 1034792 korona adó és illeték folyt be, a bizottság egyszerűen tudomásul vette.

— **Sikkasztás a földéaki népbanknál.** A földéaki népbanknál az utóbbi héten olyan visszaéléseknek és zavaroknak jöttek nyomára mely az intézetet nem kevesebb mint 100,000 koronával rövidít meg. A zavaroknak az volt az oka, hogy a fiókintézet vezetője, Apró János kántortanító visszaélt a belé helyezett bizalommal s egy csomó váltót számoltatott le az intézetnél, mely váltók végösszege még most sincsen hitelen megállapítva.

Mióta ez irányban a vizsgálat az intézet részéről megindult, napról-napra újabb váltóhamisítási esetek derülnek ki, mely hamisításoknak összege 100,000 koronát is megközelíti, amivel szemben az intézet a sikkasztó Apró Jánostól és rokonaitól eddig 60,000 korona biztosíték erejéig szerzett fedezetet.

Apró János a sikkasztásokat évek óta rendszeresen és akként üzte, hogy a földéaki fiókintézetnél kifizetett váltókra a fizetéseket

nem küldte be, hanem a pénzt megtartotta s a váltókat hamis váltókkal prolongálta s kamatait rendesen beküldte, úgy hogy ellene soha még csak gyanu sem volt. Azt a manipulációt is folytatta e mellett, hogy a kisebb összegű váltót nagyobb összegűre hamisította meg.

Egy ilyen eset volt az is, amelynél rajta vesztett s amelyből kifolyólag az intézet vezetősége megindította ellene a vizsgálatot. Az eset a következő volt: Bánszky Pál földéaki lakos a intézettől felszólítást kapott, hogy 3000 koronás lejárt váltóját rendezze. A felszólított ijedve szaladt az intézethez s erősítgette, hogy ő csak 900 koronával tartozik. Akkor kitűnt, hogy Bánszkyknak az intézetnél összesen 6500 korona váltóadóssága van. — Olyan nagy volt Apró János iránt a bizalom, hogy Vekerdy vezérigazgató elégnék vélte a dolog tisztázására, hogy Aprótól levélben kéressék felvilágosítás: miben áll a Bánszky-féle váltók dolga azonban több választmányi tag sürgetésére sürgős vizsgálat tartatott s így derült ki azután, hogy Apró egy egész csomó hamis és hamisított váltót számított le a Népbanknál. Az intézet vezetősége a dolgot pár napig egészen csendben remélte elintézhetőnek s megelégedett volna azzal, hogy a hiányok fedezetét Apró és rokonai biztosítsák, mikor azonban a hiányok összege mindig emelkedni kezdett s Apró is eltűnt földéaki lakásáról, a hőmezővásárhelyi rendőrkapitányi hivatalnál sikkasztás és okirat-hamisítás miatt megtették ellene a büntető feljelentést.

Apró Jánost, letartóztatták, most már nemcsak az intézet, hanem a büntetőbíró részéről is folyik a vizsgálat Apró ellen, kinek hosszú éveken át üzött hamisításai és visszaélései a Népbank vezetését is méltán annak a vádnak teszik ki, hogy a földéaki fiók ellenőrzése és felügyelete körül nagyobb mulasztások terhelik. Tudatjuk egyébként az érdekeltek megnyugtatóására, hogy az intézet igazgatósága, választmánya és felügyelőbizottsága intézkedett, hogy Budapestről, a vidéki pénzüzetek országos szövetsége részéről küldessék ki egy könyvvizsgáló, a ki a Népbank egész üzletkezelését megvizsgálni fogja s az intézet összes vezető emberei biznak abban, hogy ebből az esetből kifolyólag a Népbank állása megrendülni nem fog.

— **Trachoma az Arvaházban.** E czímen mult számunkban írtunk arról szegyeteljes közegészségügyi állapotokról melyek

az árvaházban uralkodnak. 29 gyermek szenved Trachomában az árvaházi növendékek közül. A baj főként onnan ered, hogy a gondnoknő kötelességét nem teljesítette hűven és lelkiismeretesen. A gondnoknő ugyanis a Trachoma beteg gyermekeket ahelyett hogy gondosan elkülönítette volna, közzülök 2-öt az ebéd készítésnél 4-et a ruha kezelésnél többeket pedig az evőeszközök rendbetartásánál felhasznált, Persze ilyen gondozás mellett aztán nem csoda, ha a baj annyira elhatalmasodott hogy 29-en betegedtek meg a kis árvák közül. A tegnapi közigazgatási bizottság ennek folytán kimondotta, hogy az árvaházi gondnoknő ellen a fegyelmi vizsgálatot elrendeli és állásától felfüggeszti. A felfüggesztés tartamára illetményei, 50 százaléka szorítja. A megbetegedett gyermekek ápolására pedig a kórházi apácák közül 4-et kirendelt, kik egyben a gondnoki és háztartási teendőket is ellátják majd.

Gyógyhatású Maláta-sört és naponta frissen töltött kőbányai söri nagy és kis üvegekben vagy hordókban szállít úgy vidékre, mint helyben a legpontosabb kiszolgálás mellett *Abelesz Bernát* sórraktáros Makón. — Telefon szám 53

Szenzációs találmány.

Petróleum gázizzótestek izzóharisnya nélkül

50% olaj és égő anyag megtakarítás.

Korom mentes! szagmentes! robbanásmentes! és ami a fő eltörhetetlen!

Külön lámpa ezen égők használatához nem szükséges, minden lámpára ráilleszhető!

10" = 1 Kr. 75, fill, 14" = 2 Kr. 16" = 2 Kr, 30 fillér.

Utánvét és portómentesen. Árjegyzék ingyen és bérmentve!

**Petróleum-Izzótestek-Gyára
Kronach (Bajor-ország.)**

Sírbolt, síremlékkő és szabadalmazott légmentes Műkö-koporsó gyártó intézet Makó,

VARGA PÁL Váradi-utca.

Tisztelettel tudatom, hogy akik ujítani óhajtják az országban a már elkorhadt fából való síremlékeket, én **Varga Pál** olcsóbban szállítok **Műkö síremléket** melyen bevéssett betűkkel, mintha fából állítanak azt újból fel.

Kérem a címre vigyázni!